

tere üdvözlőbeszédében többek között a következőket mondta:

— Testvérek vagyunk, ha nem is vér és faj szerint. Számítatlan bizonyíték közül csak kettőt említek a legújabb időkben. Mikor Kossuth Lajos nagy szabadsághősök a szabadság zászlaját kibontotta, akkor a lengyel nemzet fiainak a legjavát küldte segítségükre Dembinszky és Bem tábornokok vezetésével. 1914-ben ezer és ezer magyar fu küzdött légióinkban, sőt életét áldozta a mi szabadságunkért. Olyan tömegben jelentkeztek akkor a magyar fiúk, hogy 1915-ben engem mint orvost küldtek Budapestre, hogy vessek véget a gyermekvérontásnak, hiszen a jelentkezők legnagyobb része még katonaköteles sem volt. Nem felejttem el ezeket az idöket soha, életem legszebb emlékei maradnak mindenkör. Ma, sajnos, nem a szeretet, hanem a gyűlölet uralkodik mindenütt, pedig ez csak pillanatig lehet urrá, alkotni egyedül a szeretet képes.

— Ezt a két nemzetet, amelyet évszázados barátság és szeretet fűz össze, ugyanilyen szeretetnek és barátságnak kell ma is áthatnia. *Apoljuk és fejlesztjük ezt a barátságot*, mert főleg a mai idökhöz kézzében, mint két testvérnek kell együtt haladnunk. *Ki ismeri a jövőt, ki tudja, mit hoz?* Fűzzön össze minket egymás iránti szeretet, barátság, hiszen nem tudhatjuk, nem lesz-e szükségünk a lovas magyar nemzet jobbára, de azt sem, nem fog-e a lengyel nemzet a magyarok oldalán döntő és fontos segítőszerepet játszani.

Kállay Miklós földmívelésügyi miniszter válaszában hangsúlyozta, hogy a két nemzet történetében a legrégibb idöktől kezdve kiváló nevek szerepelnek, amelyek a magyar és lengyel nemzet összekapcsolását jelentették:

— *A lengyelek iránti rokonszenv* — mondta a magyar miniszter — *mindig hagyományos volt Magyarországon.* Ennek szép jelképe, hogy a magyar udvarházak milyen szívélyesen látták vendégül a lengyel menekülteket. *A két nemzet barátsága igen nagy jelentőségű s az a szívélyes és rendkívül meleg fogadtatás, melyben a magyar kiránduló csoport a lengyel határon és Krakkóban részesült, bizonyítja annak, hogy a lengyel nemzetben mélyen gyökerezik a magyar barátság.*

Dr. Jünker Pál,

a csepeli Weiss Manfréd-művek jogtanácsosa fejbeltette magát.

Szombaton a kora délutáni órákban a Kalvin-tér 7. számú házban dr. Jünker Pál, a csepeli Weiss Manfréd Művek jogtanácsosa, fejbeltette magát.

Dr. Jünker Pálnak a Kalvin-tér 7. számú ház második emelet 1. számú helyiségében van az irodája. Szombaton délután félkét óra tájban Jünker a többi szobából álló iroda egyik helyiségében tárgyal ügyfeleivel. A szobában tartózkodott két titkárnője is. Eppen egyik ügyvédtársával, dr. Fenes Ferencel tanácskoztak. A jogtanácsos hirtelen fölkel a székről és kiment a szobából.

Néhány perc tel el, de dr. Fenes Ferenc hiába várt, dr. Jünker nem tért vissza a szobába, ellenben az irodahelyiség másik szobájából revolverlövés zaja hallatszott.

Az ügyvéd, a titkárnők és az iroda hivatalnokai az irodának abba a távolos szobájába siettek, ahonnan a lövés hangzott. Mikor a szobába léptek, megdöbbenve látták, hogy az egyik borkarszékbe rogyva, eszméletlen állapotban fekszik Jünker Pál. Kézében revolver, a homlokán lövés sebé.

A titkárnők hozzásiettek, lemosták fejéről a vért, a hivatalnokok pedig az öngyilkossági kísérletről értesítették a mentőket és a rendőrséget.

A mentők dr. Jünkert a Pajor-szanatóriumba vitték.

A rendőrség a szobában négy levelet talált. Az egyik levelet az irodában tartózkodó dr. Fenes Ferenc ügyvédnek írta az életunt jogtanácsos, a másodikat Jünker Géznak címzte, a harmadik borítékban „Gyermekeimnek” felírta van, a negyedik levél pedig az államrendőrségnek szól.

Ennek a levélnek a szövege a következő:

„Tekintetes Főkapitányság! Betegségem és idegeim fokozatos, állandó romlása miatt vettem kezembe a fegyvert. Vagyoni viszonyaim rendezettek, irodám ügyei tökéletesen rendben vannak.”

Am öngyilkosságról értesítették Jünker hozzátartozóit, akik azonnal a szanatóriumba siettek. Értesítették a Weiss Manfréd-gyárat is, amelynél Jünker fontos és széleskörű rendelkezési joggal felruházott állást töltött be.

Az életunt jogtanácsos az esti órákig nem nyerte vissza eszméletét és állapota nagyon súlyos.

Jünker Pál mindössze 53 éves. Felesége Ehrlich G. Gusztáv egykori fővárosi bizottsági tag leánya volt és tíz évvel ezéltt a spanyoljárvány következtében halt meg. Két gyermeke van, egy huszonnégy éves leány és egy tizennyolcéves fiú.

Dr. Jünker Pál, akinek háromemeletes háza van Pesten és nyaralója Mátyásföldön, a Deák Ferenc-utca 3. számú házban levő hatszobás lakásában lakott. Az utóbbi években szívbántalmakról panaszkodott ismerősei előtt. A tavasszal Bécsbe utazott, ahol Wenkebach tanár vizsgálta meg, aki kijelentette, hogy teljes nyugalomra van szüksége. A jogtanácsos azonban továbbra is ellátta sok munkát adó irodája vezetését. Két évtizede van a Weiss Manfréd-gyár szolgálatában. Dr. Fenes Ferenc ügyvéd, aki közvetlenül az öngyilkosság előtt tanácskozott vele, elmondta, hogy jogi ügyekről tárgyaltak és ezekkel kapcsolatosan semmi oklasmiről nem volt szó, ami a jogtanácsost felizgathatta volna és előtte is rejtélyes, hogy mi indíthatta arra, hogy a társalgást minden ok nélkül hirtelen megszakítva, a másik szobába siessen és kezébe vegye a fegyvert.

Aláírták az olasz-orsz barátsági szerződést.

Szeptember 4-én lép életbe.

Róma, szept. 2. Az olasz-szovjet szerződés aláírásáról a következő hivatalos jelentést adták ki:

„Mussolini miniszterelnök és külügyminiszter, valamint Potemkin nagykövet ma délbén 12 órakor a Palazzo Veneziában aláírták az olasz-szovjet barátsági, megneemtámadási és semlegességi szerződést. A szerződés aláírásánál jelen volt Suvich külügyi államtitkár, báró Aloisi nagykövet, a külügyminisztérium kabinetfőnöke, Sanducchi rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, Sapuppo meghatalmazott miniszter, a sajtófőnök helyettese, Quaroni a szerződési ügyek főigazgatója, Jacomoni

szertartásmester és Haim Weinberg szovjet nagykövetségi tanácsos.

Az aláírás után Potemkin nagykövet néhány szóval rámutatott a szerződés jelentőségére. A szerződés nemcsak a két állam jólétét, hanem az európai békét is szolgálja.

Mussolini miniszterelnök válaszában hangsúlyozta, hogy a szerződés, tekintettel a két állam barátságos viszonyára, igen hasznos eredményekhez fog vezetni.

A szerződés szeptember 4-én, hétfőn lép életbe.”

Nagy ellentétek az amerikai nemzeti ujjaépítési terv végrehajtása körül

A vasutak és szénbányák sem fogadták el eddig a munkakodexet.

New York, szept. 2. Roosevelt elnök eredetileg úgy tervezte, hogy szombaton már valamennyi iparág a nemzeti ujjaépítési terv munkakodexei alapján folytatja működését. Az elnök és Johnson tábornok, ujjaépítési diktátor minden erőfeszítése ellenére azonban a munkakodexek listája még mindig nem teljes. Időközben Dudley Cates helyettes ujjaépítési diktátor lemondásához két bizalmasa is csatlakozott. A nemzeti ujjaépítési terv végrehajtása körül olyan nagy ellentétek mutatkoznak, hogy még több vezető tisztviselő lemondása várható.

Annak a néhány száz selyemipari munkásnak sztrájkját, akik 18 dolláros heti munkabért és 30 órás munkahetet követeltek, sikerült megszüntetni; most azonban a newyerseyi Patersonban hétezer selyemipari munkás lépett sztrájkba.

Eastman, az amerikai vasutak szállító osztályának főnöke, Roosevelt elnökhöz intézett emléke-

iratában a vasutaknak a munkakodexbe való bevonása ellen szállt síkra.

A szénbánya tulajdonosok és a bányászok még mindig nem tudtak megegyezni a szénipari munkakodex tekintetében.

Ford, „a magános farkas” — ahogyan most Amerikában nevezik — még mindig vonakodik csatlakozni az autópári munkakodexhez. A washingtoni telefonhívásokra egyáltalán nem válaszol és állandóan tanácskozássokat folytat „agytörőstjével”. Mint már jelentettük, külön munkakodexet akar kidolgozni vállalatai számára, s ez a munkakodex valóságos kihívás lenne Roosevelt nemzeti ujjaépítési tervével szemben. A Daily Express jelentése szerint a munkakodex alapján Ford meg akarja osztani gyára jövedelmét a munkásokkal, ami 15–20 százalékos béremelést jelentene.

Cumiere morte.

Nemrégiben eltemettek egy francia falut. Amíg élt, Cumiere volt a neve, most a hült helyét Cumiere morte-nak nevezik. A verduni ostrom folyamán borotválták le a föld színéről és most véglegesen elhatározták, hogy nem építenek helyébe másikat. Cumiere morte. Hősi halott. Nyugodjék békében.

Azaz, hogy várjunk csak. Béke van, s a porrá lőtt falu a kenyértermő föld porával összeomolva, tápláló sóktól termékenyülttlen örök életre támadhat fel minden tavaszi zsendülésben, ha csakugyan nem építik újra és csakugyan halott Cumiere maradt. De most azt halljuk, hogy mégis ujjaépíteték. Nagyobb, fényesebb, káprázatosabb lett az új Cumiere, kis parasztházai helyett földalatti csarnokok épültek, temploma helyett sokszáz acélkupolás betoneroség, iskolája helyett gáztartály és municióraktár, barázdás utcái helyett sima, tágas alagutak és istálló helyett roppant garázsok, ahol ágyú és tank és lángszóró és bombavető tanyázik főúri kényelemben. A kis falu százkilométerre növekedett feltámadásában, ellepi az egész német-francia határt, és élete a munka és a vasárnap zsolozsmái helyett iszonyu gépek és titokzatos parancsok földalatti fenyegetésében morajlik. A francia miniszterelnök, Daladier ur, most szemlélte meg a feltámadt Cumiere-t és végigutazott a villanyfényes alagutakon, belenézett a méreggel csordultig telt verembe és szívében hazafias megnyugvással szállt ismét a föld színére, ahol ingyen és a nyárutó bőségében ömlik az Isten világossága. Ömlik a meleg, szerető világosság Cumiere falu hült helyére is, de nem hatol le oda, ahol az új Cumiere terjed a föld alatt. Isten napja nem hatol le az új városig és nem deríti régi meleggel annak a zárkózott, zordon eszmének villanyfényes hidegét, amely magának a halott Cumiere helyett a halál Cumiere-jét fölépítette. Fent élet él és kényeret terem a föld, de lent hozzáférhetetlen biztonságban a háboru növekszik. És a miniszterelnök megnyugodva ment haza Párizsba. Ott jelentették neki, hogy a francia fegyverszállítványok elindultak a szovjet címére és ha a határmenti katakombákban talán szorongatta kissé a népek ellenségeskedésének bus gondolata, itt most ebben az üzletben a testvériség teljesülésével nyugtathatja lelkiismeretét. Ime, a francia tüke fegyvert szállít halálos ellenségeknek az üzlet új emberi szolidaritásában és Berlin e szolidaritástól ihletetten gázbiztos fedezékekkel kezdi kiépíteni a polgári bérházakat.

Mit mondjunk mi civilek a béke földalatti morajlását hallván, lakói a rengeteg új Cumiere-nek, amely most már ez az egész porrá válandó, gázba fojtandó földi világ? Egy régi török mese duruzsol füllünkbe, midőn boldogan vikendezünk a robbanásra kész aknák fölött. Volt egyszer egy király, akinek egy szent dervis megjósolta, hogy Allah nagy csapást küld országára rosszkedvében. A kutak vize egyszerre megzavarodik és olyan méreggel lesz teli, amittől megőrül, aki iszik belőle. A király és vezére abban állapotok meg, hogy ha már nincs mód megmenteni a népet ettől a csapástól, legalább ők ketten egészségesek maradnak a nép javára, ők

ezután csak bort isznak és ép ésszel majd csak rendben tartják az örültek országát. El is jött a nap, a kutak vize örjítő méreggé változott és az egész országban nem volt már épeszü, csak ők ketten, a király és vezére. Egy darabig ment is a dolog, hogy a bolondoknak két épeszü parancsolt, de egyre nőtt az elégedetlenség és egyszer a nép lenyarkozta a királyt és vezérét, mondván: nem tűrhetők, hogy ilyen dícsőséges népek két örült írja lő a törvényeket. Gírem göröm, mondták a régi vicclapok, a vezérek ma is jól tudják, hogy mit kell tenni, de a népek itták az Allahátkozta kutakból és a józan ész nekik ma dühítő bolondság. A háborus készülőds árából tiszser meg lehetne váltani ezt a nyomorgó világot és élhetnének békén, Isten napja alatt illatos földszínen, de Allah haragszik és örült az, aki nem ivott a bolondító kutak vizéből. Fájdalom, emberek vagyunk és a halál egész közeli rokonai, mondhatnánk: fiai.

Márkus László.

A vihar és forgószél pusztításai Hava nában és Kuba északi részén.

Havana, szept. 2. A forgószél következtében, amely pénteken Havana felett végigszánguldott, a város különböző részeiben ki kellett kapcsolni a villanyáramot. Az egész városban mindenütt fosztogatók garázdálkodtak, úgyhogy a kirendelt katonaság parancsot kapott, hogy minden fosztogatót azonnal agyonlőjön. A villamosvasutak beszüntették a forgalmat, mert a vezetékek mindenfelé elszakadtak. Az autobuszokat és a gépkocsikat is megállásra kényszerítette a vihar és a felhőszakadás. Valamennyi gőzhajó elhagyta a hajójavító medencét és a külső kikötőben vetett horgonyt. A lakosság közül igen sokan megsebesültek. A házak földszintjei nagyrészt víz alatt állanak. A vihar tegnap óta valamit enyhült. A táviró- és távbeszélő-összeköttetés az ország belsejével megszakadt.

Egy hajó segítséget kér.

Havana, szept. 2. A Josephine Gray gőzös a vihar következtében Kuba tájékán elvesztette csavarját. A hajó süllyedni kezdett és szikratávirón segítséget kért.

Nyolc halott, kétszáz sebesült.

Havana, szept. 2. Az Associated Press szerint Camaguey-ben a szélviharban nyolc halott és kétszáz sebesült az áldozata. Sagua la Grande-ben a tegnapi nap folyamán háromszáz épület pusztult el. Izabella de Saguat óriási dagály öntötte el, a várost azonban mintegy háromezer főnyi lakossága idejében elhagyta.

Huszonegy ember meghalt, husz ház összeomlott a Bahama szigeteken.

Nassau, szept. 2. Az amerikai partvidéken végigvonult szélvihar a Bahama-szigeteket sem kímélte meg. A főváros megmenekült ugyan a forgószél pusztításaitól, de a kikötőben horgonyzó hajók közül néhányat az óriási hullámok magukkal sodortak. A viharnak huszonegy halálos áldozata van, a sebesültek száma mintegy háromszáz. Körülbelül husz ház összeomlott.